

[Bilgrav-Nielsen.]

valget henstiller, at disse overvejelser fremskyndes. I udvalget har jeg på det radikale venstres vegne fremført ønske om, at vi i denne henstilling helt konkret pegede på, hvilke paragraffer der særlig kan være generende for talsmanden og derfor må underkastes særlig kritisk undersøgelse, nemlig §§ 47, 53 og 54. Disse paragraffer indeholder bestemmelser, der i mange tilfælde virker hæmmende på talsmandens virksomhed, og med formandens tilladelse skal jeg citere den militære straffelov, kapitel VIII, §§ 53 og 54, omhandlende forbrydelser mod pligter som efterstående. Det hedder i § 53:

„Den, som på en sådan måde ytrer utilfredshed med en foresats adfærd eller klager over besværligheder eller mangler, at han burde indse, at derved en for mandstugten farlig misfornøjelse kunne udbredes i krigsmagten, straffes med arrest eller med fængsel i indtil 4 måneder“.

Og i § 54:

„Den, som for højere foresat fremfører en bevidst grundløs klage over en foresat eller foranstående, straffes med arrest eller med fængsel i indtil 4 måneder“.

Jeg skal ikke kommentere sproget, hvori disse lovparagraffer er affattet, men det minder jo nærmest om den sprogbrug, man anvendte i Christian Vs Danske Lov; det er indholdet, der interesserer mig. På side 120 i klimaudvalgets betænkning kan man læse resultatet af en undersøgelse, klimaudvalget har foretaget for at få klarlagt, hvorledes talsmanden oplever den gældende talsmandsordnings vilkår og muligheder. At det i særlig grad er de citerede paragraffer, der virker hæmmende, er et gennemgående træk. I det hele taget fremgår det af nævnte afsnit i klimaudvalgets betænkning, at truslen om straf efter de nævnte paragraffer i den militære straffelov er en regel, som cheferne meget ofte benytter sig af til at dæmpe de menige og talsmændene.

Nu ved jeg meget vel, at dette lovforslag skal ses som et forsøg på at skabe et bedre forhold mellem de menige og de overordnede, og at adskillelsen af samarbejdsregler og klageadgang skal tjene til i højere grad at bibringe personellet opfattelsen af, at tals-

mandsinstitutionen ikke udelukkende er tænkt som et organ til frembringelse af klager, men i højere grad til en samarbejdsformidling. Alligevel er det dog stadig sådan, at en af talsmandens væsentlige opgaver er at fremføre eventuelle klager. Det er derfor af afgørende betydning, at talsmanden får frit lejde, hvilket §§ 47, 53 og 54 i den militære straffelov i dag hindrer. Det har ærlig talt undret mig ikke så lidt, at venstres, de konservatives og socialdemokratiets medlemmer af udvalget har fundet det uvæsentligt at pege på disse forhold. At sikre talsmanden frit lejde til at udføre sit arbejde er vigtigt. Lige så vigtigt er det, at talsmanden sikres mod vilkårlig forflyttelse eller udtagelse til befalingsmandsuddannelse. Jeg tror godt, jeg tør sige, at dette punkt har været det, udvalget har brugt mest tid på at diskutere. Også hvad angår dette problem, er klimaudvalgets betænkning god at lære af. Det fremgår her ganske tydeligt, at cheferne altid kan skaffe sig af med en talsmand. I et enkelt tilfælde har chefen endda været så frimodig rent ud at erklære, at han har forflyttet en talsmand til andet arbejde, fordi han var uønsket som leder for sin gruppe. En anden anvendt fremgangsmåde er at udtage talsmanden til befalingsmandsuddannelse.

Efter lange drøftelser i udvalget blev vi endelig enige om, i hvert fald på papiret, at det er helt nødvendigt, at talsmanden sikres mod vilkårlig forflyttelse eller udtagelse til befalingsmandsuddannelse. Det radikale venstre har stillet et ændringsforslag til lovforslagets § 7. Indholdet af dette ændringsforslag har ord til andet fået tilslutning af både venstres, det konservative folkepartis og socialdemokratiets medlemmer af udvalget; blot er der den forskel, at de nævnte partiers repræsentanter ikke vil tage skridtet fuldt ud og lade deres mening komme til udtryk ved at tilslutte sig det af det radikale venstre stillede ændringsforslag, men nøjes med at lade deres ønsker optrykke i betænkningen. Jeg må sige, at denne stillingtagen har undret mig noget. Det har strejft mig, at jeg måske nok burde have bedt en af de nævnte partiers repræsentanter i udvalget om at stille mit ændringsforslag, så havde det måske haft en chance. I stedet kan man nu læse i